

לשמוע קול תורה – פסוק השבוע

פרשת לך לך

רכושם רב

התורה מספרת על המריבה בין אברהם ללוט שהביאה להיפרדותם:

"ולא נשא אתם הארץ לשבת יחדו כי הִיהָ רְכוּשָׁם רַב וְלֹא יָכְלוּ לְשַׁבֵּת יַחְדָּו. וַיְהִי רִיב בֵּין רַעֲיֵי מִקְנֵה אַבְרָם וּבֵין רַעֲיֵי מִקְנֵה לֹט וְהַכְנַעֲנִי וְהַפְרִזִי אֲזַיִשְׁב בְּאַרְצָךְ" (בראשית יג, ו-ז).

כמה עצוב לקרוא את הפסוק. האחיון אינו מסוגל להסתדר עם דודו הצדיק, וכל זאת מדוע? "כי הִיהָ רְכוּשָׁם רַב". בעלי הפשט מסבירים כי שטחי המרעה לא הספיקו לצורכי שניהם, ומשום כך לא יכלו לשבת יחדיו.

אך נראה שיש בכתוב גם קריצה כואבת הרומזת על תופעה מוכרת: הרכוש מעביר בני אדם על דעתם. אנשים עניים יודעים להסתדר ביניהם ולהתחלק עם אחרים, ואילו העשירים נעשים רכושניים – וכבר אינם יכולים לשבת יחדיו. לוט ואברהם היו בעלי רכוש רב, ומתוך כך "יְהִי רִיב בֵּין רַעֲיֵי מִקְנֵה אַבְרָם וּבֵין רַעֲיֵי מִקְנֵה לֹט". ואף שהכנעני והפריזי היו אז בארץ והסכנות תכפו מכל עבר, לא היה די בכך כדי להניח את המריבות בצד, להתאחד ולפעול למען כולם.

אם נקרא את הפסוק בטעמי המקרא נגלה שתחת המילה "יַחְדָּו" הראשונה מופיעה אתנחתא, מעין פסיק המחלק את המשפט לשני חלקים. התורה מציבה לפנינו שתי עובדות: (א) "ולא נשא אתם הארץ לשבת יחדו"; (ב) "כי הִיהָ רְכוּשָׁם רַב וְלֹא יָכְלוּ לְשַׁבֵּת יַחְדָּו". העובדה הראשונה מגלה כי "הַאֲרָץ", ארץ ישראל, היא אשר התנגדה לחיבור בין לוט לאברהם. העובדה השנייה מוסיפה את המרכיב האנושי שהוביל להיפרדות.

בפסוק הקודם מתואר כי "וְגַם לֹט הִלֵּךְ אֶת אַבְרָם הִיהָ צֶאֱן וּבְקָר וְאֶהְלִים", והאיר רש"י: "מי גרם שהיתה לו זאת? הליכתו עם אברם". לוט התעשר מאוד בזכות אברהם, אך חכמינו זיכרונם לברכה מלמדים כי הוא נשא את עינו גם לרכוש דודו; היות שטרם נולד בן לאברהם בעת ההיא, נראה היה ללוט האחיון כי הוא היורש הטבעי. השתוקקותו של לוט לרכושו של אברהם היא שהניעה את המריבה בין הרועים, ועל כן הדגישה התורה "כי הִיהָ רְכוּשָׁם רַב" – בלשון רבים. התעשרותו של לוט העבירה אותו על דעתו, ועושרו של אברהם הוליד בו את החמדה.

הפסוקים הבאים מגלים את ההבדל הרב בין לוט לאברהם, ואנו עדים לאצילותו של אברהם אבינו המוכן לוותר וויתורים נרחבים כדי לשים קץ למריבה.

מפרשיה זו נלמד עד כמה חשוב להישמר מהסכנות הטמונות בהצלחה. נתרחק מדרכו של לוט – שעושרו הביא אותו לחמדנות יתר, ונלך בדרכו של אברהם אבינו – שכל רכושו היה אמצעי לעבודת ה'.

שאול דוד בוצ'קו